

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	180 dinár
Félévre	90 dinár
Negyedévre	45 dinár
Egy órára	15 dinár

Egyes szám ára 75 para.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obiljeva (Zapolja) utca 1.

Szerkesztőség telefonszáma 241
Kiadóhivatal telefonszáma 21

MEGJELENIK MINDENNAK, HÉTFŐ ÉS
ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELVÉN.

Veliki Beeskerek. 1922.

LI. évfolyam, 154. szám.

Vasárnap, július 16.

Ausztria ki akarja mondani az államcsődöt.

A „Torontai” tudósítójának távirata.

Wien, jul. 14.

Az osztrák parlament mai ülésén Seypel kancellár hosszasan beszélt Ausztria pénzügyi helyzetéről. A kancellár beszéde kínos feltűnést és lehangoltságot keltett, mert hivatalos helyről ilyen pesszimistikus kijelentés Ausztria pénzügyi sorsának teljes reménytelenségéről még nem hangzott el.

Seypel hangoztatta, hogy Ausztria pénzügyi katasztrófája szorosan összefügg Németország sorsával. Nyíltan bevallotta, hogy külföldi hiteltől egyelőre nem lehet szó. Két út van csak Ausztria előtt: az államcsőd nyílt bevallása vagy a rabszolgaságba való süllyedés a külföldi magánhitelzők uralma alatt. Ausztria bankjegyforgalma elérte a hatszáz milliárdot. A pénzértéktelenedésével egy új drágasági hullám fenyegeti az országot.

Az SHS. állam és Ausztria közötti határ.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jul. 14.

Mariborból érkezett jelentés szerint a határrendező bizottság az SHS állam és Ausztria között véglegesen megállapította a határt. A határvonal a felsőhorvátországi Toké községnél kezdődik és a Murántul fekvő Pese krajnai községig vezet.

Az angol bank leszállította a kamatlábat.

A „Torontai” tudósítójának távirata.

London, jul. 14.

Az angol bank a kamatlábat három százalékra szállította le. Arra a színvonalra, amelyen a kamatláb 1914 júliusában állott. A tőzsdén a bank bejelentése nagy lelkesedést keltett, mert a fokozatos olcsóbbodás a bizalom visszatérését jelenti a pénzügyi világban.

Gorkij Maxim letartóztatása.

Varsó, jul. 13.

A szovjetkormány állítólag utasítást adott Gorkij Maxim letartóztatására. Gorkijt azzal vádolják, hogy olyan dolgokat hozott nyilvánosságra, amelyek titkos voltára a szovjetkormány nagyobb súlyt helyezett. Ezért Gorkijt a szovjet áruházájának kikiáltották.

A Pasity-kormány nem mondott le.

— A „Torontai” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beeskerek, jul. 15.

Tegnap reggel híre terjedt Beeskereken, hogy a Pasity-kormány, amely már napok óta nagy nehézségekkel küzdött a kormány rekonstrukciója miatt, beadta volna lemondását.

A kormánypártokban a napok óta erősebben forrongó mozzanatok természetesen figyelemmel kísérik. Nem tartottuk azonban helyénvalónak, hogy ezekben a komoly időkben, amikor a nemzetgyűlés előtt az elintézendő fontos munkák egész tömege áll, ilyen tendenciózus hírekkel felzaklassuk a kedélyeket. A Pasity-kormány lemondása természetesen nem bizonyult valósnak, miután a tárgyalások a kormányzópártok között szakadatlanul folytak és ennek eredményeképpen a két párt — a radikálisok és a demokraták között — a béke egy időre helyre állott. Jelentésünk a mai politikai helyzetről a következő:

Beograd, jul. 14.

Tegnap késő este a szkupstina folyosóin az a hír terjedt el, hogy a kormány lemondott, mert a két párt politikai klubja nem értett egyet Pecity demokrata képviselőnek a belügyi tárcára való jelölésével. A kormány lemondásának híre hamar terjedt el Beogradban, sőt egyes hírforrások már azt is tudni vélték, hogy Pasity miniszterelnök este hat órakor sürgőnyileg küldte el a királynak a kabinet lemondását.

Utána jártam a hírek és föltétlenül megállapítást nyert, hogy a kormány lemondásáról szóló híresztelések koholtak. A kormány rekonstrukciójának kérdése miatt a két politikai párt között kiélesedett a helyzet és kritikus volt, de a kormány nem mondott le. Az ellentétek kiélesedése onnan indult ki, hogy tegnap Pasity közölte Davidovityval, a demokrata-klub elnökével, hogy a radikálisok nem egyeznek bele Pecity belügyminiszteri jelölésébe. Ugyancsak nem egyeztetnek bele a radikálisok dr. Jovanovity Radoje államtanácsosi jelölésébe sem. Pasity közlései után a demokrata-klub ülést tartott, amelyen egyhangulag megmaradtak eddigi felfogásuk mellett és Pecity jelölését kívánták.

A radikális-párt tudomásul véve a demokrata-klub határozatát, azt tanácsolta, hogy a kormány mondjon le. Ebben a nehéz helyzetben dr. Ribár házelnök lépett föl közvetítőnek a két párt között és sikerült neki, mint már eddig is, több ízben, a közeledést az ellentétes felfogások között létrehozni. Tegnap későn este közbenjárt Pasitynál és Davidovitynál és kérte őket, hogy ezekben a nehéz napokban ne hívják ki a válságot. Ribár közbenjárása folytán azután Pasity és Davidovity ma délelőtt találkoztak Ribár jelenlétében.

A két pártvezér két óra hosszáig tanácskozott. A beszélgetés folya-

mán Pasity azt javasolta, hogy Pecity helyébe jelöljön a demokrata-klub mást, de a legjobb megoldás az volna, ha Marinkovity továbbra vállalná a belügyi tárcát.

A délután folyamán a demokrata-klub ülést hívott egybe és hosszú vita után, amely esti hét óráig tartott, egyhanguan úgy döntött, hogy a belügyi jelöléstől egyelőre eláll a klub addig, míg a budget-törvényt meg nem szavazza a parlament.

A demokraták elhatározását Davidovity közölte Pasity miniszterelnökkel, aki hír szerint megnyugvással fogadta a demokrata-klub határozatát.

A kormány válsága, amely a parlamenti és politikai köröket tegnap és ma erősen foglalkoztatta, bizonyos időre tehát megszünt.

Beograd, jul. 13.

Radikális körökből származó hírek szerint Marinkovity belügyminisztersége csak névleges, miután helyette, aki két havi szabadságra megy, Pribicevity vinné a tárca ügyeit mint helyettes.

Beiratások

a helybeli állami főgimnázium és felső kereskedelmi iskola magyar osztályaiba;

Beeskerek, jul. 15.

A helybeli állami főgimnázium igazgatósága közli az érdekeltekkel, hogy a magyar tannyelvű párhuzamos osztályokba a beiratásokat a következő sorrendben fogják tartani.

Szeptember hó 3–4-én az I–II., 5-én III.–IV., 6-án az V.–VIII. osztályba jelentkezőket fogják beírni. Később jelentkezőknek szept. 15-ig a tanári kar, 28-ig a minisztérium adhat engedélyt a beiratkozásra. Ezt azonban külön kell kérvényezni.

A tanulók kötelesek a beiratkozásnál személyesen megjelenni. A beiratkozáshoz a következő okmányok szükségesek:

1. Egy kitöltött személyi, beiratkozási ív (prijavni list.)
2. Évvégi bizonyítvány, ha tavaly más iskolába járt az illető.
3. Az I. osztályba jövők keresztlevelét is hozzanak. Megjegyezzük, hogy az I. osztályba csak olyanok vehetők fel, akik a 10-ik évet már betöltötték, de még nem idősebbek 13 évesnél.

TŐZSDE

Julius 14.

Beograd. (Zárlat.) Lei 4750, Léva 4950, Osztrák korona 050.

Devizák: London 365, Páris 670, Genf 1605, Milano 37515, Prága 176, Milano 19, Wien 030, Bukarest 49, Budapest 665.

Zürich. (Zárlat.) Devizák: Berlin 111, Newyork 522, London 2316, Páris 4265, Milano 2360, Prága 1100, Budapest 04250, Zagreb 155, Varsó 00950, Wien 001750, Osztrák bélyegzett 0020.

Budapest. (Zárlat.) Valuták: Napoleon 4900, Angol font 5900, Dollár 1330, Frank 10600, Márka 284, Lira 5900, Osztrák korona 460, Lei 752, Sokol 3060, Dinár 1530, Lengyel márka 2250.

Devizák: Bukarest 760, London 6100, Berlin 284, Milano 5950, Páris 10700, Prága 3000, Svájc 26300, Wien 440, Zagreb 375.

Wien. (Zárlat.) Devizák: Prága 68500, Zagreb 8775, Budapest 2200, Varsó 540, Milano 137500, Bukarest 7300, London 136000, Newyork 30500, Páris 255000, Zürich 580000.

A javító-, érettségi-, magán- és különbözeti vizsgákat szept. 3-15-ig fogják tartani az intézet hirdetési tábláján kifüggesztendő sorrend szerint. Ezen vizsgákra a kérvények szept. 1. és 2-án személyesen nyújtandók be az igazgatóságnál. (Sem előbb, sem később, sem postával, sem megbízott útján. Az ilyen módon beadott kérvényeket nem veszik tekintetbe.) A kérvényekre 2 (az új bélyegrendelet érvénybe lépése esetén 3) dináros bélyeg kell ragasztani. A javítóvizsgára jelentkezők ezenkívül még egy tárgy után 2, két tárgy után 3 dináros okmánybélyeg mellékelnek a kérvényekhez. A kérvények szerb nyelven szerkesztendők.

Az érettségi-, magán- és különbözeti vizsgálati díjak ugyanazok, mint a tanév végén voltak.

Az állami felső kereskedelmi iskola magyar osztályaiban a beiratásokat az összes magyar osztályok részére szept. 5. és 6-ikán fogják tartani.

A javítóvizsga engedélyezéséért a kérvényeket (szerb nyelven) szept. 1-én 8-11 és 15-18 óra között személyesen kell beadni az igazgatóságnál. A kérvényre az alapdíjon (2, esetleg 3 dinár) kívül egy tárgynál 2 dináros, két tárgynál 3 dináros bélyeg ragasztandó. A kérvényhez az évvégi bizonyítványt is mellékelni kell.

Szept. 2-3-án tartják az I. 4-én a II. osztály javítóvizsgálatát.

A beiratásokhoz mindenki hozza el a tavalyi évvégi bizonyítványát. Saját érdekében figyelmeztetünk mindenkit, hogy a fent körülírt dátumokat pontosan tartsa be.

Nem bírta már az életét elviselni.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerék, jul. 15.

Szenzáció esemény tartja izgalomban Kumán község lakosságát. A falu egyik tekintélyes, köztisztelőnek örvendő földmivese, Baracskov Iván öngyilkosságot követett el.

Baracskov Iván a maga hatvan esztendejével rájött, hogy számára nem hozhat újat, megváltást az élet. Rájött, hogy neki voltaképpen már nincs mit várnia mást, mint újabb fájdalmat, újabb terheket, amikből pedig már régen kivette részét. Ez a tudat bevésődött agyába, ez a gondolat lenyűgözte, rabjává tette tehetetlen megroskadt öreg testét. Súlyos kedélybeteg lett. Kerülte az embereket, a társaságot, a hangos, lármás környezetet s ha néha különös kedvében volt, odaszólt néhány mogorva szót a szomszédjának, olyasvalamint hogy: terhes már nekem az élet.

A legutóbbi napokban még ritkában látták az öreg hatvanesztendő földmivest. Legutoljára szerdán délután látták, amint lassu csoszogással járta végig az udvart, és amint hosszan betekint a kut mélyébe.

Délután aztán elkövetette tettét. Beugrott a kutba, ahol halálra zuzta magát. Holttestét még aznap este kifogták a kutból. A kumáni előjáróság bejelentette az esetet a becskeréki ügyészségnek, mely a temetési engedélyt megadta.

Egységes adótörvényeket követelnek.

Az állam külföldi adósságai. — A mai nemzetgyűlés.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jul. 14.

A mai nemzetgyűlést délelőtt tíz óra harminc perckor nyitotta meg Ribár dr. elnök.

A napirend előtt Jánics titkár közli a nemzetgyűléssel, hogy a pénzügyi bizottság előterjesztette az állam külföldi kölesönére vonatkozó törvényjavaslatról szóló jelentését.

Ribár dr. elnök kijelenti, hogy a kölesönre vonatkozó törvényjavaslatot rövidesen a napirendre fogja tűzni.

Jovanovity Jovan földművespárti képviselő kérdést intéz a házelnökhöz, hogy miért nem tüzte ki a július hatodikán tartott ülés napirendjére az államtanácsosok kinevezésére vonatkozó javaslatot, ahogy azt az alkotmány előírja.

Ribár dr. házelnök az interpellációra adott válaszában kijelenti, hogy a kérdéses javaslatot mindeztideig nem kapta kézhez. Kérdést intéz a hadügyminiszterhez, hogy a katonák nyári szabadságolását illetően, miért nem intézkedett mindeztideig.

A hadügyminiszter kifejti, hogy a mostani politikai viszonyok és a bolgár határon történt és egyre ismétlődő betörések miatt a katonák tömeges szabadságolásától el kellett állania, azonban amint a helyzet megengedi, a szabadságolások iránti kérelmeket teljesíteni fogja.

Ezután a nemzetgyűlés áttért a napirenden lévő állami költségvetési törvény elvi vitájára.

Velykovity Vojislav demokrata-párti képviselő hosszú beszédben az ország pénzügyi helyzetével foglalkozik. Azt mondja, hogy az SHS állam Franciaországnak egy millió két száz millió frankkal, Angliának huszonöt millió fonttal, Amerikának ötvenhat millió dollárral adósa. A tartozásokhoz so-

rolja az Ausztriától átvett öt millió dinárt és adósságnak tünteti fel a a most tárgyalás alatt lévő százmillió dollár amerikai kölcsönt is. Részletesen felsorolja az állam bevételeit és kiadásait. Nyomatékosan kiemeli, hogy a szerbiai földműves az ország többi földműveséhez viszonyítva a legtöbb adót fizeti. Szerinte a szerbiai földműves ma rosszabb helyzetben van, mint a háboru előtt. További felszólalása során egy parlamenti bizottság kiállítását kéri, amelynek feladata lenne az adókat és pótdadókat felülvizsgálni és egy egységes adótörvényjavaslat elkészítése, amely az egész országra birna érvénnyel. Egy másik bizottság delegálását is kívánja, amely számon tartaná az állam külföldi tartozásait. Végül a tisztviselők mostoha anyagi helyzetével foglalkozik és javasolja, hogy a tisztviselők nyomasztó helyzetén mielőbb segítsen a kormány.

A szkupstina délutáni ülésén a költségvetés elvi vitája befejezést nyert. A vita zárószavát Setyero Szlavko dr., a költségvetési törvényjavaslat előadója mondotta el. Az előadó válaszol a vita alatt elhangzott felszólalásokra és védi a törvényt. Megállapítja, hogy a pénzügyi bizottság a javaslat elkészítésénél minden részben az ország érdekeit tartotta szem előtt és minden lehetőt megtett, hogy az állam bevételeit és kiadásait összhangba hozza és azt el is érte. Ezen az alapon a törvényt elfogadásra ajánlja.

Setyero dr. zárószava után Kumanudi dr. pénzügyminiszter kijelenti, hogy a felszólalás jogával a javaslat részletes vitája alkalmával fog élni.

Ezután a házelnök elrendelte a szavazást, melynek eredményeként a nemzetgyűlés a költségvetési törvényt szótöbbséggel elfogadta.

Agyonsújtotta a villamos-áram.

Becskerék, július 15

Borzalmas szerencsétlenségnek esett áldozatul a napokban Brucker János becskeréki villanyszerelő.

Brucker János Petrovoszelón dolgozott, ahol a kérdéses napon éppen egy cséplőgép felszerelésével volt elfoglalva. A gépen valami szokatlan szabálytalanságot észlelt, mert dacára annak, hogy valamennyi alkatrészét jónak találta, a cséplőgépet semmiképp sem tudta működésbe hozni. Hogy a gép hibáit megkeresse s azokat jobban szemügyre vehesse, felmászott a transzformátorra. Időközben azonban a gép szerencsétlenségére megindult. A következő pillanatban rémes jankiáltás reszketett bele a levegőbe, a szerencsétlen Brucker János pedig összeroncsolt testtel zuhant végig a földön. A borzalmas szerencsétlenség szemtanui rögtön mentésére siettek, a segítség azonban már későn érkezett.

A szerencsétlen véget ért Brucker Jánost Petrovoszelón nagy részvét mellett temették el.

HIREK

A sors keze.

A sors keze legtöbbször női kezűt hord.

Kinevezés a kereskedelmi iskolánál. Öfelsége I. Sándor király 9306. sz. királyi ukázával Darvas Vilmost, a pancsevói volt magyar királyi felsőkereskedelmi iskola rendes tanárát a becskeréki felső kereskedelmi iskola magyar osztályaihoz rendes tanárnak kinevezte.

Uj orvos. Iványi Ferenc, Iványi Mór dr. becskeréki orvos fia, a frankfurti egyetemen orvosi diplomát nyert.

A Pancsevo—beogradi hajójárat. Beogradból jelentik: A beogradi hajószindikátus közlése szerint a Temes alacsony vizállása miatt folyó hó 14-étől csak a Duna kikötőig fog a hajó közlekedni.

Adomány. A helybeli polgári iskolai tanári kar itthon lévő tagjai Mattanovich Katinka tanárnő elhunytá alkalmából koszorúmagváltás címén lapunk útján százötven dinárt adományoztak a becskeréki római katolikus árvaháznak.

Hangverseny. Gilde Vendel zene-tanár hangversenye ma este fél 9 órakor lesz a Kaszinó éttermében.

Postakongresszus Beogradban. Beogradi tudósítónk jelenti: A postások országos egyesülete tegnap nagy érdeklődés mellett tartotta meg Beogradban negyedik rendes kongresszusát. A napirenden szerepelt a postások nyugdíjnyújtásának megszervezése és a posta- és távirda-szolgálat reformálása. A kongresszus új elnökséget is választott.

Kolera Bukarestben. Beogradi tudósítónk jelenti: Hivatalos helyről kiadott értesülés szerint Bukarest egyik külvárosában a hatósági orvosok öt koleramegbetegedést állapítottak meg. A vést egy oroszországi hatona hurcolta be Romániába, aki a Dnyeszteren át menekült Oroszországból.

Ne süsd le a szemed

oh tisztas férfiú és mélyen tisztelt uriaszony, ha este találkozunk az utcán és ti két vizes kannával a kezetekben mentek a kutra. Ne szégyeljétek magatokat, ha ti, mint ugynevezett művelt középosztály — mindent dolgoztok és mindent végeztek ma, amihez nem kell műveltség, izlés és művészet. Ahogy anyagilag lecsusztatok, úgy csusztok le a műveltség terén is. Mert már rég nem ti vagytok a művelt osztály. Már régen azok sajátították ki ezt is a maguk számára, akik a sors kedvező kegyelméből birkabőrön vagy borsóhurkán milliókat szereztek az ugynevezett nagy idők alatt. Ma ugyan még úgy esznek az új műveltek, hogy a kés állandóan a szájukban van, mintha a tisztas kardnyelvi pályára készülnének. Zseniális és zseniális nálunk egy fogalom, sőt a skrupulóz és skrupulóz között sem olyan nagy az ellentét, hogy ettől az ember ne lehetne még egészen derék és kiválóan művelt polgár. Immerhin — azért, amit a modern kultúra produkál a jazz bandtól — a shiming, azt te művelt volt középosztály már nem csinálhatod — arra csak az új gazdagoknak telik. A te diesőséged volt középosztály: már a multé! A hited, a tudásod, a becsületes meggyőződésed mind-mind értéktelen talmivá lett, ez nem kell már senkinek! Benned csak egy van, amit nem fognak leimitálhatni ez a: lemondás nagyszerűsége. És ez mutatja, hogy magasabb fajú vagy.

Azért ne süsd le a szemed és járjad a kálváriát, mert hinned kell, hogy a gyerekeidnek már jobbat tart készen a sors.

Légiposta Páris—Budapest között. Párisból jelentik, hogy a hivatalos légiposta-forgalom Páris—Prága—Wien—Budapest között július hó 16-ikán nyílik meg.

Országos vásárok. Budiszván július 17. és 18-án, Törökkanizsán július 30-án, Vrsacon augusztus 3—6-ig, Bródban pedig augusztus 1. és 2-án országos vásárt tartanak.

Lengyel tanárok Beogradban. Beogradból jel. tud: Tegnap érkeztek Beogradba a lengyel tanárok, akik tanulmányutjuk során a nagyobb szerb városokat is meglátogatják. A vendégek között van Lodz város polgármestere és a varsói kormányelnökség titkára. A lengyel vendégek tegnap megtekintették az udvart, a szkupstínát, a kalimegdánt, holnap pedig kirándulnak a Topesiderbe, ahol Beograd községtanácsa tisztelőkre bankettet ad.

A szabadkőművesek palotát építenek Beogradban. Kujunzsics Vojislav beogradi orvos, az egészségügyi minisztérium osztályfőnöke az edesatyjától Beogradban örökölt házat átengedte a szabadkőműveseknek. A szabadkőművesek a hazat lebonthatják és helyébe egy modern palotát építenek. Tegnap tartották meg az alapkövetélenek ünnepségét, amely aktuson igen sok beogradi előkelő személyiség vett részt. Kujunzsics dr. az alapkövetélenek alkalmával beszédet mondott, amelyben kifejtette a szabadkőművesek jelentőségét és egyben ismertette az SHS állam szabadkőműveseinek eddigi működését.

Északamerikába szóló utlevelek ügyében mindazok, akik már kérvényeiket benyújtották, tekintet nélkül, hogy hol nyújtották be, jöjjenek saját érdekében Beeskerekre és keressék fel a Banatska Trgovačka Agenciáját, Alexandrova (Fő) utca 27, ahol mindenki díjtalanul megkapja az okvetlenül még szükséges felvilágosítást.

Átutalásokat és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár,** valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a **Nagybeeskereki Takarékpénztár,** Veliki Beeskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

Művészestély. Julius hó 22-én és 23-ikán a Kaszinóban nagy művészestély, melyet teljesen új műsorral rendeznek Rindolfi ceteraművész és Gömöri, városunk kedvencei. Belépő-díj 10 dinár.

Egy kulcs-csomó négy darab kulccsal találtatott. Cim a kiadóhivatalban

Utlevél-vizumokat gyorsan és megbízhatóan 60 dinárért beszerzi a Banatska Trgovačka Agenciája Alexandrova-utca 27. Telefon 32.

Fűzőket és melltartót legegységesebb kivitelben, haskötőt orvosi rendelésre, Grádhaltert, tisztítást és javítást elfogad Virág Leontin, ki július hó 16 an Veliki Beeskereken tartózkodik. Kéri a cimeket a „Rózsza“-szálló portásánál leadni.

Festékek minden képzelhető színben, valamint ecetek minden nagyságban és minőségben, ugyszintén lakkok, firmisz és olaj jó minőségben mindenkor a legújtanosabb áron kapható Weiserschan János festékárú szaküzletében a Fő-utcán, Daun vaskereskedő mellett.

Külföldi kifizetéseket, átutalásokat, csekk- és valutavételeket gyorsan és olcsón közvetít a Nagybeeskereki Népbank R.-T. — Telefon 62.

Vas- és fémöntvényeket Krausz-nál, Veliki Beeskerek. Telefon-szám 329.

Délamerikába mindenki bevándorlási (Affidavit) engedély nélkül is kivándorolhat. Hajójegy, ellátás, utlevél, stb. stb. felől mindenkinek díjtalanul felvilágosítást ad a Banatska Trgovačka Agenciája Vel. Beeskerek, Alexandrova (Fő) u. 27. Telefon 32.

NAGYON KELLEMESEN hat a hát vagy a végtagok stb. bedörzsölésénél, mint kozmetikum a bőr-, fog- és szájjapolásnál Feller patikus jóillatú „Elsa-Fluid“-ja. Sokkal erősebb és jobb a sósborszesznél és 25 év óta kedvelt 3 duplaüveget vagy 1 speciálisüveget csomagolás és portóval együtt 72 K-ért küld: FELLER V. JENŐ Stubica Donja, Central 202 sz (Hrvatska).

Razzia az élelmiszerpiacon

Elkobzás és szigorú bírság élelmiszerhamisítás címén. — Negyven százalék víz a tejben. — Éretlen gyümölcsöt árúlnak. — Tessék letakarni a húst!

— A „Torontál“ tudósítójától. —

Beeskerek, jul. 15.

Tegnap nagy riadalom támadt a népes és forgalmas hetipiac kofái, eladói között. Ugy futott végig a rossz hír a sorok felett, mint a vilámesapás és annak nyomán mindenütt nagy elkedvetlenedés és nem kis ijedelem keletkezett. Arról szólt ugyanis a fáma, hogy a piacon razziaát tartanak, hogy szigorú hatósági emberek járják végig a standokat és jaj annak, akinél hamisított élelmiszert találnak. A kellemetlen hír tudomásul vétele után egyesek rögtön összepakkolták holmijukat és még idejében megakartak „lőgni“, az ott posztoló rendőr azonban idejekorán figyelmeztette az illetőket, hogy ne siessenek úgy, ráérnek a vizsgálat után is eltávozni. Erre a barátságos felvilágosításra azután elrohadt a nagy távozási kedv és az eladók most már elszántan várták sorsuk beteljesedését.

Sztaity János dr. városi főorvos és Becker József egészségügyi rendőrmester fajsúlyméréssel felszerelve, előbb végigjárták a tejpiacot. Mindegyik kofa és termelő tejskannáját megvizsgálták, a tej fajsúlyát pedig megmérték. Amennyiben a tejskannát nem egészen

kifogástalan tisztának találták, figyelmeztették az árusítót, hogy legközelebb hasonló hanyagság ne forduljon elő. A vizezett tejet áruló eladókat összeírták és azok ellen élelmiszer hamisítás empen feljelentést tesznek. Két esetben egyenesen szédítő eredményre bukkantak. Zedenák Mária és Sztouig Auta aradáci lakosok tejeben negyven százalék vizet állapítottak meg. A bizottság eztán az élelmiszerpiacon tartott razziaát, ahol azonban csak kisebb szabálytalanságokat talált. Így többek között néhány kofa éretlen gyümölcsöt árúsított, ezeket figyelmeztette, hogy legközelebb ne hozzanak ki zöld gyümölcsöt.

A mézárásoknál nem találtak különösebb rendellenességeket, csak felhívták őket, hogy mint azelőtt, úgy most is takarják le árújukat. Az élelmiszer razziaát hír szerint gyakrabban meg fogják ismételni. A magunk részéről csak helyeselhetjük ezt az eljárást, mert hisz ez az egyedüli radikális megoldás a piacon uralkodó anomáliák megszüntetésére.

A tanárok előkészítő tanfolyama.

Készülődnék a vizsgákra.

— A „Torontál“ tudósítójától. —

Beeskerek, jul. 15.

Tudvalevő, hogy amint az elemi iskolai tanulóknak, úgy a középiskolai tanároknak is vizsgázniok kell elsősorban az államnyelvből, másodsorban pedig különféle tantárgyakból, mint amilyen például a szerb történelem, földrajz stb.

A tanítók részére Beogradban előkészítő tanfolyamot terveztek, amit azonban időközben, még mielőtt megvalósulhatott volna, eljuttattak, elsősorban azért, mert a tanítók és tanítónők nem bírták volna elviselni a Beogradban való huzamosabb tartózkodás költségeit. Ezután más terv merült fel, hogy ezt a tanfolyamot Beeskereken vagy Suboticián tartásuk meg. Ebből sem lett azonban semmi s így a tanítók most otthon készülnek elő a vizsgálatra, melyet a tanítók kérelmére egy évvel, tehát 1923 szeptemberéig elhalasztottak.

A beeskereki tanári kar is erősen készülődik a vizsgákra. A nehéz és a tanárságot nagy feladatok elé állító vizsga eredményes letételétől függ a tanár kenyere s így egyáltalában nem közömbös egyiknek a számára sem az alapos előkészítés és a vizsga sikere. A beeskereki tanári kar, érteve alatta a polgári kereskedelmi és gimnáziumi tanárokat, most előkészítő tanfolyamot létesített a helybeli gimnáziumban, ahol a tanár-tanulók szorgalmasan ta-

nulják a vizsga tantárgyait. A tanfolyam előadója Dragutinovity Mirko gimnáziumi tanár.

Madame! Tessék leengedni a szoknyát!

Paquin mester legújabb kreációinak bemutatóján.

— A „Torontál“ párisi levelezőjétől. —

Páris, jul. 14.

Aranszegélyes elefántcsontpáron három sor:

— Szerkesztő urat szívesen látja a divat-bemutatón.

M. Paquin.

A „Torontál“ bájos asszony- és leányolvasói bizonyosan megharagudnának, ha a meghívásnak nem tennék eleget.

Karmimmal kifestett ajku, atropinnal kifényesített szemű, nagyon karesu és nagyon sikkes mannikin-ek libbennek elő és sétáltak körül a félkörben elhelyezkedett közönséget. A modellek kivétel nélkül nagyon sovány, magas leányok. Ugy látszik, vége a formás női alak varázsának. A párisi nő finomsontu, légies alakja után igazodik ma a művelt kultúrvilág szépségfogalma. Aki tehát gömbölyű idomokkal van megáldva, sürgősen tartson alapos fogyókúrát, mert ha divatosan elegáns akar lenni, csak annyi hussal szabad rendelkezni, hogy a csontja éppen ne zörögjön. Az újdivatu ruhákat kizáróan nyulánk és karesu alakúra tervezték.

Tagadhatatlanul van egy nagy előnye az új fazonnak, amennyiben a női test természetes vonalait szabadon engedi érvényesülni. Az ájulásig befűzött, darázsderékű nő már a múlt karikatúrája, mert a divatos ruhán az övonal a váll szélességét jóval túlhaladja. Az el-

mult évtizedekben sok híres nőgyógyász kereste meg a biztos sarokházát a divathóbort esztelenségéből, amely azt kívánta a női deréktől, hogy a tiz ujjunkkal áterhető legyen.

Az új divat tervszerű céltudatossággal törekszik a plasztikus formára és teljesen érvényre engedi jutni a női alak finom vonalait. A klasszikus görög mintát utánozzák. Idecéloz a váll felé húzó ovális dekoltázs és a széles, egyenes öv, mely a derék alatt lazán simul a testhez. A hosszú, bő visszaomló ujj szintén a görög pelomra emlékeztet, melyben évtizedek előtt bájolták el a nők a férfiakat.

Először sportruhákat mutattak be. Tenniszhez, vadászathoz, regatához, golfhoz való gyönyörű ruhákat, amelyeken a sima, angolos szabás dominál. Feltűnt egy barnazöld skót-kockás vadászruha, amelyhez férfiszabású zöld mellény, bricsesz- és ráncosszáru barna bagarina-eszima járult.

Nagyon bájos, szőke leány, aranygombos, sötétkék tengerészkabátot, plisszírozott fehér vászonszoknyát és sötétkék posztó sportsapkát mutatott be, mint az evezéshez legalkalmasabb viseletet.

Az utcai ruha leginkább csikos vagy nagymintás grenadinból és vékony selyemből készül. A fazon nagyon egyszerű és alig van rajta valami kevés dísz. Legszélesebb volt egy halványzárna grenadin toalett, amelyet picit rozetták díszítettek. Azután elővezettek egy cerisa-piros voáruhát, amelyen öt centiméternyi távolságban elhelyezett széles kézi-azsur volt a dísz. Az utcai ruha főjellegzetessége a nagyon sima és nagyon bő felsőrész, kevésbé behuzott széles övvel és a széles oldal-lebenyekkel ellátott alj. Egy csodaszép halványlila ruhát áttört himzéssel díszítettek. Széles, fehér kalap lila struccolakkal, lila selyem gombalaku kis napernyő, széles fehér rojttokkal fokozták a hatást. Különböző mindegyik ruhához a hozzáillő kalapot is bemutatottak, amely kizáróan széleskarimájú és laposan elhelyezett pompás virágokkal van díszítve.

A divatos ruhához elengedhetetlen kellék a hasonló színű antilopp-cipő és selyemharisnya, amit rendszeren a ruha színéhez festetnek. Csakis a hegyesorrú francia cipőt viselik, igen magas sarokkal, mélyen kivágott, vagy regatta formában, de szalagesokor nélkül, hogy a cipő szabása minél inkább érvényesüljön. A magassarkú keskeny cipő, ugylátszik arra való, hogy amit a ruha kényelmes voltában nyertünk, azt a lábsanyargatás terén ráfizessük. Sok divathölgy sirja vissza jó kis amerikai cipőjét, mely a láb természetes formájához idomult.

A nappali ruha után következett az esti ruha bemutatása. Itt az a felfogás dominál, hogy tekintettel a szoknya sarkig érő voltára, a derékon kell az anyagot megtakarítani. Mert amit a cégek bemutatnak, meg lehetőségen távol állott a szemérem fogalmától. Az újdivatu esti ruhához alul semmit sem viselnek, mert hátul a széles dekoltázs a csipőig ér le. Elöl magas, egyenes kivágás. Újja persze nincs, ellenben centiméternyi válpánt vagy gyöngysor tartja a derekat. Amint az egyik kisasszony kilebbent, meglepett sziszzenés hangzott fel. Valahogy úgy látszott, mintha a derekán csak tenyérnyi fekete selyempánt volna. Amikor közelebb jött, láttam, hogy testszíni selyemmel van befedve az, amit okvetlen be kell fedni, de megszűről azt a hatást keltette, mintha felsőrész nélkül készült volna a ruhája.

Az esti ruha ismét a fekete szín jegyében dominál, amely három-négy éve korlátlan hatalommal uralkodik. Legutóbb a feketét meg akarták buktatni a világos esti ruhával, de ugylátszik a fekete maradt a győztes. Az esti ruhát sarkig érő széles vonalú aljjal, csipke oldalrészekkel és kicsi uszályal készítik. A divattervező művészek azt állítják, hogy a női test harmóniája a térdtől csupasz lábszárral elromlik. Teljesen kibontakozni az alak plasztikája csak a hosszú szoknyában tud, mert a rövid eltörpíti a nőt. Csupán annyi concessziót hajlandók tenni, hogy az alj alul csipkéből is készíthető, ami alatt érvényesülhet a láb. Vagy a kis uszályt oldalt egyik karra kapcsol-

ják fel s így szintén meg lehet mutatni a harisnyát.

Az utcai ruha is majdnem mind bokáig érő, habár — mint Paquin-mester méltatlankodva mondta — a „Kelet” — ő keleten a Duna medencéjét érti — a divathölgy erről egyszerűen nem akar tudomást venni. Göresösen és szívosan ragaszkodik a térdszoknyához, elvéve látni néhány hosszú alját, „teljesen érthetetlen ez a makacs ragaszkodás egy elmúlt divathoz”.

Mindent egybevetve meg lehetett állapítani, hogy kizáróan a nagyon finom, lágyan omló anyagok divatosak. A szabás a régítől annyira eltérő, hogy a legmerészebb jóindulat sem foghatja rá a tavalyi ruhára, hogy divatos.

— Madame, tessék leengedni a szoknyát!

Sport

A Vojvodinai Atl. Szövetség bajnoki versenye kiváló sportot ígér. Az ország legkiválóbb versenyzői majdnem kivétel nélkül starthoz állanak. A mi tippjeink a következők:

100 m. síkfutás. A 13 benevezett közül a legjobbak Szenessy, Bulik, Gyárfás, Popovity, Kónya és Kolb. Ha Szenessy nem indul, ami pedig valószínű, akkor a három első hely kérdése Bulik, Gyárfás és Popovity közt dől el. Várható idő 11—12:2 mp.

200 m. síkfutás. Az indulók ugyanazok mint 100 m-en, csak hogy itt Kolb és Stengl is beleszólhatnak a helyezésbe. Az idő 23:5 körül lesz.

400 m-en a legjobbak: Makay, Szimity, Stengl, Hirschler és Bogdán. Szimityt és Stengl csak 55-ön belüli idővel lehet legyőzni.

800 m. Makay biztos száma. Rekordot várunk tőle. A helyekért Szimity, Klein és Hala küzdenek.

1500 m-en Hala Makayt rekordfutásra fogja kényszeríteni. Harmadik Krausz lehet.

5000 m. Stefanovity és Szekeres párharcra lesz, mely a stílusosabb és szívósabb Stefanovity javára fog eldőlni 25—30 méterrel. 17 percen belüli rekordidő várható.

Távugrás. Ha Bulik már fitt, akkor országos rekorddal (7 m) győzni fog. Ellenkező esetben Teleszkó lesz a bajnok. A harmadik helyért Bogdán és Popovity fognak küzdeni.

A magasugrást Teleszkó nyeri 170-en felüli ugrással. A helyezésbe Joanovity és Moity szólhatnak bele.

Súlydobásban a sorrend Ambrózy, Joanovics, Sztojanovity. Ambrózytól 14:30 körüli rekord szinte biztosra vehető. Érdemes megemlíteni, hogy az ötödik helyezett is 11-en felül fog dobni.

A díszkosztetés nagy szenzációt hozhat. Ha Ambrózy 44-en felüli tréning formáját kidobja, a világ évi legjobb teljesítményét fogja nyújtani. Második Joanovics, harmadik Sztojanovity lesz.

Gerelyvetésben Joanovity és Wagner egyenrangú ellenfelek.

Rudmagasugrásban Wagner 3 m-en felüli ugrással rekordot teremthet. Ellenfelei közül Oka és Joanovics a legjobbak.

A hármassugrás Teleszkó biztos zsákmánya 12 m-en felüli ugrással, ami egyúttal új rekord is lesz.

A 4x100 m-es sprintstafében a Viktória csapata igyekszik majd a

Nemez (filc) kalapok, dftin kalapok

1109
fehér és minden színben érkeztek!
Nyári ruhákat, szalma és organti kalapokat mélyen leszállított árak mellett adom el.
Aszlányi Julia, Nemanjina (Jenő herceg) u. 7.

Husinség fenyeget Becskereken

Miért nincs hus a mészárszékekben?

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerek, jul. 15.

Napok óta kellemetlen meglepetésben van része a becskereki fogyasztóközönségnek. A dohánymizéria mellé még egy másik, sokkal fontosabb szerepet betöltő cikkben állott be az áruhiány: a husban. Néhány nap óta csak a legnagyobb utánjárás árán lehet húst szerezni, sőt megesett az is, hogy egyáltalában nem jutott hozzá a vásárló.

A husinségnek, egy helybeli mészáros kijelentése szerint, az az oka, hogy a vidékről egyáltalában nem hoznak be élőállatot. A legutóbbi hetipiacokon alig hajtottak fel állatot s azokért is, éppen a kevés konkurrencia és a nagy kereslet miatt, oly nagy összegeket követel-

tek, amit nem tudtak a mészárosok megfizetni. A mészárosok most úgy segítenek a fenyegetővé vált hushiányon, hogy vidékre mennek és ott vásárolják össze a szükséges élőállatokat.

Mivel a vidéken is csak nagynehezen lehet élőállathoz jutni, mert a gazdák csak nehezen válnak meg jószágaiktól, azért történt meg, hogy ideig-óráig nem volt hus kapható egyes mészárszékekben. A hushiány rövidesen megszűnik, a cséplési munkálatok után bőséges állatmennyiség áll majd a mészárosok rendelkezésére s így egy-két hét múlva már elegendő hus lesz kapható.

476 os rekordot 46-ra leszorítani A csapat jó felállítása mellett (Kónya, Gyárfás, Ambrózy, Szenessy) az valószínűleg sikerül. Második a vasutasok csapata lesz.

A 14 számra 113 nevezés érkezett be, ami rekordot jelent a jugoszláv atlétika történetében. Minden jel arra mutat, hogy fényesen sikerült versenyre van kilátás.

Magyarország: Finnország = 5:1 (1:0)

A válogatott footballesapat északi turájának utolsó állomáshelyén, Helsingsforsban legyőzte a finn válogatott csapatot 5:1 arányban.

A vajdasági atlétikai bajnokságok vasárnap délután nem 5, hanem pontosan negyed 5 órakor kezdődnek.

Ernőháza száz éves fennállásának ünnepe.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Ernőháza, július 14.

Ernesztháza község 100 éves fennállását f. hó 24-én — a templom bucsuja alkalmával — Krisztina napján ünnepli meg.

A rendezőség mindent elkövet az ünnepély sikerének érdekében s a programot következőképpen állította össze:

Vasárnap délután, f. hó 23-án halotti vecsernye a község halottaiért, utána körmenet a temetőbe, ahol Hoffmann József kleki plébános helyettes fogja az ünnepi beszédet tartani. Ezt ima követi az elhaltakért s a sirok meglátogatása.

Este fél 9 órakor lampionosmenet a községben.

Hétfő, július hó 27-én reggel 4 órakor zenésbenedd. Dél előtt 9 órakor ünnepi istentisztelet, mely alkalmával az ünnepi prédikációt a község volt plébánosa, Endresz Jakab zichyfalvai plébános fogja tartani. Ezt követi a községi képviselőtestület díszközgyűlése és népgyűlés. Déli fél 1 órakor bankett lesz.

Délután 3 órakor atlétikai verseny: 100 m. futás, stafétafutás, távolugrás, magasugrás, rudugrás, súlydobás, díszkoszdobás, kötélhuzás, löverseny és footballverseny. Este táncmultság. Az atlétikai verseny győztesei emlékéremmel lesznek kitüntetve. A résztvevői számdékok f. hó 20-ig jelentkezhetnek.

A banketten való részvétel legkésőbb 22-ig jelentendő be a községi jegyzői irodának.

A vonaton érkező vendégeket 23 és 24-én kocsik varják az állomáson.

Hogy fizették a diplomaták a genuai Hotel-számlát

Amikor a genuai konferencia befejeződött, az előkelő vendégek sorba fizették ki a szálloda-számláikat. Lloyd George aranyban fizett. Schanzer olasz külügyminiszter ezüstben fizet és lira-bankjegyekkel. Barhou átnyújt egy chequet a Credit Lyonnaisra.

Mikor Ausztria megbízottjának, Schobernek nyújtják át a számlát, kivett az aktatáskájából két nagy iv papírt és átnyújtja a szállodásnak. A két iven rengeteg peesét van, kerek, ovális és háromszögletű adóbélyegek. Zöld, lila, piros és fekete gummibélyegző lenyomatok. Rengeteg olvasható és olvashatatlan aláírás. Kézírás és gépirás és sok-sok mindenféle szám.

„Bocsánat kegyelmes uram — mondja a szállodás — ez utalvány az Ön bankjára?” — „Dehogy — feleli Schober — ez két vasuti fuvarlevél. A Piazza Principe vasuti állomására ma futott be két vagon osztrák bankjegy. Ön rendelkezhetik az átvételéről.”

Amint Csicserinek, aki hatalmas füstfelhőben ül, amelyet egy valódi Havanna-szivarból áraszt — ahogy az egy szegény kommunistaéhoz illik — átnyújtják a számlát, kivesz a zsebéből egy kis csomagot és odadobja az asztalra. A csomag a koppanásnál fémszerűen csörren meg. Vajjon ez abból az aranyból van-e, amelyet a kommunai az orosz templomokból elkommunizált — tűnődik magában a szállodás. És szerényen érdeklődik: „arany, kékrem, vagy ezüst?” — „Szó sincs róla — mondja Csicserin — ez csak néhány értelemez, amellyel a bankjegyeinket nyomtatjuk. Fogja őket és nyomasson magának annyi bankjegyet velük, amennyit akar!”

Amikor Wirthre Németország képviselőjére kerül a sor, hosszas titkos tárgyalás kezdődött meg Wirth és a szállodás között. A tárgyalás eredményeként úgy fizeti ki a számlát, hogy egy hosszabb lejárati moratóriumot kap majd s megegyezés történik arra nézve, hogy a számla áruszállítással nyerjen kiegyenlítést.

Az eset nem történt meg ugyan, minthogy a diplomata urak számláit ugyanis a népek milliói fizetik ki jól csengő aranyban. De groteszkebbül és találékosabban nem lehetett volna jellemezni az országok mai pénzügyi helyzetét.

Az új kéményseprési díjak.

Még nem döntöttek a mesterek javaslata felett.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerek, jul. 15.

A közönség részéről sokan a szerkesztőségünkhöz fordultak tanácsért, hogy a kéményseprő díjak rendezéséig kell-e fizetniük a seprési illetékeket és hogy mennyit fizeszenek. Mivel a kérdés hivatalos helyen még nem nyert elintéztést, mert a képviselőtestület döntése hiányzik, csupán tanácsal szolgálhatunk, melynek teljesítése természetesen a félnek nem a kötelessége. A kéményseprő-mesterek által követelt és a képviselőtestület ajánlata a legminimálisabbra leszállított összeg évi tizenkét dinár körül mozog, ezt a méltányos díjszabást mint az előrelátható, a közgyűlés valószínűleg elfogja fogadni s így a lakosság egész bátran veheti bázisnak ezeket a díjakat. A kéményseprő-mestereknek tehát a kérdés végleges elintézéséig kéményenkint évi tizenkét dinár bátran fizethető, amiből havonként és kéményenkint egy-egy dinár jut.

A fizetések teljesítése feltétlenül ajánlatos. A kéményseprő-mesterek ugyanis máris válsággal küzdenek, alkalmazottaikat nem tudják megfizetni, minek egyedüli oka, hogy a közönség egyrészt megunta az egyik becskereki mester indokolatlanul túl magas számláit kielégíteni, másodsorban pedig arra az álláspontra helyezkedett, hogy míg hatóságilag megállapított árak nincsenek, addig nem fizet. Ez a feltevés mindenesetre jogos és indokolt, de a jelen körülmények között kénytelen-kelletlen el kell tekintenie ettől a közönségnek. A város tűzbiztonsága kívánja, hogy a kéményeket pontosan és állandóan tisztántartsák, ami csak abban az esetben lehetséges, ha a közönség továbbra is kellő anyagi támogatást nyújt a kéményseprő-mestereknek.

SZÉPSÉG

a bőr-, arc-, nyak-, kéz- és karnál, valamint szép hajnöves csakis okos hajápolással érhető el. Feller patikus gyártmányaira ezernyi elismerőlevél érkezett a világ minden részéből:

„ELSA” LILIONTEJSZAPPAN leglágyabb és legfinomabb szépségzsappan. 4 db csomagolással és portóval együtt K 120.—

„ELSA” ARCKENŐCS

megszünteti minden bőrkiütést, szeplőt, atkát, ráncot stb., a bőrt puhává, rízsás-fehérré és tisztává teszi. 2 porcellantégely csomagolással és portóval együtt K 80.—

„ELSA” TANOCHINA HAJNÖVESZTÖKENŐCS

erősíti a fejbőrt, meghusit hajhullást, a haj törését és hasadását, korpaképződést, korai őszülést, stb. 2 porcellantégely csomagolással és portóval együtt K 80.—

Viszonteladók legalább 12 db megrendelésénél minden egyes cikknél, rabatot kapnak.

Különféle: Lilliomtej K 24, hajszappan K 10, legfinomabb dr. Kluger-féle Hega-puder nagy eredeti dobozokban K 40, legfinomabb Hara-fogpor patent dobozokban K 40, hölgy-puder zacskókban K 8, foppor dobozokban K 12, zacskókban K 8, Sachet-fehérnemű számára K 12, haj-shampooon K 8, piro-arcsfesték 12 kis levélben K 48, finom parfüm K 44 és K 60, hajszesz K 60. A különféle áruknál csomagolás és portó külön felszámítatik.

FELLER V. JENŐ patikus STUBICA DONJA, Central 202. sz. (Hrvatska).

Stinnes Hugó szerepe Középeurópa gazdasági ujjaépítésében.

A „Torontál” berlini levelezőjéről.

Berlin, jul. 14.

A legnagyobb középeurópai iparosnak, Stinnes Hugónak életpályáját nagyon helyesen jellemezte egy német közgazdász, amidőn azt a háború előtti, alatti és háború utáni korszakokra osztotta. Stinnes Hugó nevében benne van a ma hatalmas, de a jövő számtalan lehetősége is, mert az általa szervezett, vezetett részben teljesen önállóan létrehozott vállalatok ilyton csak nőttek; azelőtt dusan termő területek változtak át iparvidékekké az ő vállalkozó lángszének és szervezőképességének hatása alatt.

Alig történik ma nevezetesebb esemény Németországban, amelynek háta mögött ott ne szerepelne a Stinnes neve; legyen baj a reparációs költségek fizetése körüli bonyodalom, kormányválság, gazdasági konferencia, az ő részvétele nélkül meg nem történhetik.

A Stinnes-organizáció legkarakterisztikusabb tulajdonsága az, ami éppen az amerikai tröszt fejlődésétől oly eltűnően megkülönbözteti, hogy az üzemek egybeolvadása nem külső befolyás folytán, például bankok értékpapírjainak vásárlásaival valósul meg, hanem organikus, mondhatni egy természetes kristályosodási folyamaton keresztül ment végbe — egynehány kivételtől eltekintve.

A Stinnesek több mint 600.000 gyári munkásnak adnak kenyeret s a modern munkamegosztás sehol sem nyilatkozik ma pregnansabban, mint éppen a rajnai iparban. Elég megemlíteni, hogy Stinnes bányái éppen 20 százalékát teszik Németország összes széntermelésének. Ez tette lehetővé azt, hogy kinyújtsa kezét a külföldi gyárak után is. Legelőször Svédország és Ausztria kerül sorra. Ausztriában a békeszerződés folytán elszakított szénterületek rengeteg nehézséget okoztak a délausztriai Montán-társaságnak, amely arra kényszerült, hogy üzemét ugyszólván teljesen beszüntette. Ekkor jöttek az olaszok, akik azonban nem tudtak boldogulni, mert munkásaik nem jöttek át Ausztriába a porosz valuta miatt. Majd két évi olasz próbálkozás után Stinnes szerezte meg a részvények többségét, akkora tüke kockáztatásával, amely még neki is óriási rizikót jelentett. Osztrák szemüvegen át nézve úgy tűnt föl Stinnes, mint az osztrák-nagynémet mozgalom főembere. Francia lapok, különösen Poincaré a „Deux Mondes”-ben nézve néztek akkor a versaillesi szerződés kijátszása elé. Majd ugyanígy szerez Stinnes érdekeltséget a Rimamurányi—Salgótarjáni vasműveknél is. Stinnesnek még hozzá az a szerencsése is megvan, hogy éppen azokban az iparágakban van érdekelve, melyeknek szocializálásáról szó sem lehet. Sőt a spa-i konferencia hatása alatt megtartott esseni értekezleten, amelyet a birodalmi közgazdasági tanács (Reichswirtschaftsrat) rendezett, határozottan a Stinnes álláspontja győzött, amennyiben ő bebizonyította, hogy az üzemek szocializálásával jóformán párhuzamosan halad a trösztképződés is.

A világitást, a községi villanyerőművet ugyszólván Hollandia határától egész az Aar-völgyéig ma a Stinnes—Schneckert-művek látják

el szövetkezeti alapon. Ekként akarja ma Stinnes az egész Németországban gazdasági körzetekre osztva egységesen rendezni az energiák elosztását.

Nem csoda ezután, ha Stinnes utat talált a sajtóhoz is. Sikertelen megszereznie a porosz félhivatalost is, számos egyéb újságvállalat közt Stinnes azonban még messze áll attól, hogy Nortchcliffe szerepét töltsse be Németországban. Célja csupán az, hogy az újságvilágban piacot találjon papírtermékeinek. Nagy veszély a Stinnes-vállalatokból akkor fakadhatna, ha egy gazdasági válság beálltával ez az 1400 vállalat magával ragadhatná az egész német közgazdaságot is, sőt könnyen kihatna egész Európára, mint ahogy az már számos ily gazdasági megrendülés esetében történt. Ennek megelőzésére helyezte kilátásba a német birodalmi közgazdasági tanács az ugynevezett „vegyes vállalatok” létrehozását, amelyekben a munkások is részvényesek lennének s amerikai mintára érvényesítenék befolyásukat az üzem szervezése és vezetése körül. Mindez még csak terv, amely nem ért még meg a keresztülvitelre.

Az ujjaépítés felé vezető ut megmutatta, hogy a mai gazdasági világból csakis az egész vonalon való legszigorúbban keresztülvitt racionalizálással, illetve takarékosággal lehet segíteni. Hogy ma Németország a világgazdaságban még mindig vezető szerepet tölt be, hogy egy a szociális, mint az egészségügyi óvóeszközök minden tekintetben megfelelnek a modern kor kívánalmainak: az elsősorban is a trösztök és kartelleknek köszönhető, amelyek által a munkabérek is legjobban képesek lépést tartani a fokozódó drágasággal. Stinnes volt mindig az, aki munkásainak állandóan többet ajánlott föl, mint amennyit kértek.

A „szárazak” és „nedvesek” élet-halál harca Amerikában.

Készülődés a novemberi választásokra. Revolvercsata Newyork utcáin.

A „Torontál” newyorki levelezőjéről

Newyork, jul. 14.

Mióta a Volstead-féle törvény életbeléptette az alkoholtilalmat, két hatalmas pártra szakadt az Egyesült-Államok társadalmá. A „szárazak” pártja szigorúan ragaszkodik a törvény betűihez s a hatóságok segítségével nemcsak a pálinka, hanem a könnyű bor és sör fogyasztását is megakadályozza. A „nedvesek” sem hagyják magukat s a különféle alkohol-barát egyesület fuzionálásával megalakították az ugynevezett „nedves hadsereget”. A szövetség hivatalos neve National Association Against the Prohibition Amendment, vezetője William E. Stayton, volt tengerészkapitány, tagjai sorában számos, országosan ismert nevű politikus, üzletember, tudós akad. Harminc-hat fiókszervezetük van már s az ország tulnyomó részének rokonszenve támogatja őket a küzdelemben. Végüljük a Volstead-törvény megváltoztatása oly módon, hogy a négyszázalékos alkoholtartalommal bíró sör és a könnyű, mesterségesen nem erősített bor szabad forgalmat kapjon.

G. C. Hineley, a nedvesek szövetségének washingtoni titkárja a

következőket mondta a megindult küzdelemről:

— A nagy munka már megkezdődött. Szerző az országban mindenütt érdeklődünk a novemberi választások jelöltjeinek nézetei iránt. Különösen az érdekel minket, mi az álláspontjuk a Volstead-féle törvénnyel szemben. Információkat nem fogjuk suba alatt tartani, sőt ellenkezőleg, a legnagyobb fokú nyilvánosságot követeli meg a harcmodorunk. A választók jó előre tisztában lesznek majd azzal, hogy jelöltjeik közül kik a szárazak és kik a nedvesek. A többi aztán már csak a választóktól függ. Ma már szerencsére ott tartunk, hogy számos szenátor és kongresszusi képviselő a Volstead-törvény határozott revíziója mellett kardoskodik. Ha a harc eredményes lesz, a nedvesek száma legalább százal fog megnövekedni a kongresszusban. Az így nyert erővel biztosra vehető, hogy a törvény megváltoztatása sikerülni fog. A nedvesek hatalmas arányú szervezkedése, úgy látszik, aggodalomba ejtette a szárazakat, mert ujabban apró könnyítésekkel igyekeznek enyhíteni a törvény szigorúságán. A prohibíciós hivatal többek között értesítette az érdekelteket, hogy a zár alá vétetett italokat mindenkinek jogában van nyári lakására szállítani a nyaralás tartamára, ha igazolja, hogy a pálinkakészletet még a Volstead-féle törvény életbeléptése előtt szerezte be. Ilyenformán az alkoholtilalom kijátásza roppant egyszerű dolog lesz — a gazdagoknak. Minden milliomos irásos engedélyt kap arra, hogy a pálinkát elszállítsa Newyorkból például Atlantic Citybe. A nyáron kihajtatja az egész készletet, csak arra kell figyelnie, hogy mire megint vissza akar költözni, pótelja a hiányzó üvegeket.

Ennek a rendeletnek nyilvánosságra jutása újabb elkeseredést szült a nedvesek táborában. Azt látják ugyanis, hogy a Volstead-törvényt csak a szegények számára csinálták, akik legfeljebb egy üveg pálinkát tudnak egyszerre vásárolni. Akinek egész készlete van, az ihatik annyit, amennyit akar. Így történt meg az, hogy Kentucky államban mindenki hozzálátott a pálinkafőzéshez és fegyveresen szervezkednek a száraz törvény ellen.

Mondani sem kell, hogy a fegyveres ellenállás híre sok fejtörést okozott a hatóságoknak, melyeknek ugyanis elég bajuk akad az italesempeszekkel.

A minap történt például, hogy Newyorkban a Mulberry Streeten revolverharcot vívott a rendőrség egy esomó csempészbandával. Az itközetnek hat súlyos sebesültje volt. Érdekes megemlíteni, hogy manapság a legjövedelmezőbb foglalkozás Amerikában az italesempész. Dominick Alberto italesempész például bevallotta a rendőrségnek, hogy a múlt évben 75.000 dollárt keresett a csempészetben. A szomszjas yankee egyáltalán nem sajnálja a pénzt, ha arról van szó, hogy rég nélkülözött pálinkával öblítheti le a torkát.

VII gimnáziumot végzett diák

szerb nyelvtanítónak

ajánlkozik elemista fiúhoz. Cím a „Torontál” kiadóhivatalában.

Позив.

Турко-Канижко Робно Прометно Д. Д. одржаће на дан 13-ог августа 1922. г. у 11 час. пре подне у својим званичним просторијама

Ванред. скупштину

на коју нам је част позвати пошт. деоничаре.

Дневни ред:

1. Подизане деоничке главнице.
2. Пренамене осн. правила.
3. Избор чланова управе и надзорног одбора.

Обилакчево, 9. јула 1922. г

Управа.

Meghívó.

A Törökkanizsai Áruforgalmi rt. 1922 aug. hó 13-án d. e. li órakor

rendkívüli közgyűlést

tart a hivatalos helyiségében, melyre van szerencsénk a t. részvényeseket tisztelettel meghívni.

Tárgysorozat:

1. Részvénytőkefelemelés.
2. Alapszabálymódosítás.
3. Igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok választása.

Obilicevo, 1922 július 9.

1194

Az igazgatóság

A Generala Jankovity (Jurancs) u 39 sz.
ház, 1129
mely 10 szobából áll, a hozzátartozó melléképítményekkel, 30 darab sertés részére ól, istálló, 7 öles kotárka, kert (gazdálkodóknak különösen alkalmas), szabadkézből azonnal eladó.
Bővebbet ugyanott a tulajdonosnál

Négy középiskolát 1158 végzett DIAK,

ki a szerb és lehetőleg a román nyelvet bírja, gyógyáru kereskedésbe (drogueria) felvétetik. Ajánlatok „Szorgalmas” jelígre a „Torontál” kiadóhivatalába.

Az állami osztályorsjáték
4-dik kör, 2-dik osztályához
sorsjegyek
érkeztek és kaphatók 1189
Vlajnić és Todorović
kereskedésében V. Becskerek. Telefon 194.

Amerikába való kiköltözés folytán egy
kisebb ház
kis lakással 40—50000 din.-ért mielőbb eladó. Vevő közvetítési díjat nem fizet
Banatska Trgovačka Agenciia Telefon 32.

KOVINI BANK RT. KOVIN.

Gömbfa, faragott épületfa,
**ERDÉLYI ÉS CSEHSZLOVÁK
DESZKA,**
stájer, boszniai és szlovén anyag,
mindenféle keményfa anyagok
TÜZIFA.
Állandó nagy raktár. Olcsó árak, pontos kiszolgálás. 1152

Befőttes- és üveg- és üveg- és üveg- és

szép fehér áru, minden mennyiségben kapható

Ivanitz Ferdinánd Károly
üveg-, porcellán-, tükör- és lámpa-
kereskedésében 837
Veliki Beeskerek, Aleksandrova (Fő) utca.

Ablaküvegezők és képerkeztetők a legolcsóbb árak mellett.

Bácsmezei Naplót, Világot

és bármely más lapot 1178
kivánatra házhoz szállítok.
Felnőtt lapelárusítót magas
jutalékkal felveszek.

LÉVAY NÁNDORNÉ, Petrogradska u. 35.

Középiskolát végzett fiatal tanoncúl fizetéssel felvesszünk.

„Ambrozia“ Cukorkagyár Rt.

Egy jóforgalmu utcában fekvő

hentes- és mészáros- üzlethelyiség

berendezéssel együtt más vállalkozás
miatt azonnal eladó. 1128

Bővebbet a Torontál kiadóhivatalában.

Mechanikus uraknak:

bicikli tömlők és köpenyek,
ventilgummik és pedálok.

Kereskedő uraknak:

radirgummi: Soča, Drava,
Drina, Sava, Jadran. Gummilap-
pedó. Augusztus-szeptem-
beri szállításra. Fürdősapkák
mélyen leszállított árban.

Tűzoltótestületek: 1135

gummi tömlőgyűrűk raktáron

„VULKÁN“

gummiarúgyár vojvodina-i képviselője V. Be-
cskerek, Obala Princeze Jelene (Gizella-part) 7

„SLAVIA“

BIZTOSÍTÓ BANK

értesíti bánáti tagjait, hogy a bánáti
főügynökséget folyó évi július hó 1-én a

Prva Srpska Zemljoradnička

Banka főfokja V. Beeskerek

Petrogradska ul. 13, telefon 100, vette át

Mindenemű felvilágosításokkal
a bank ügynökei szolgálnak.

Befizetések a fenti bank-
nál eszközöltenek. - 1126

Ügyünkünk továbbra is
Gyura G. Kozlovački ur marad

Autótaxa!

Helyben és vidékre a legolcsóbban elvállal:
PRÉM EDE vendéglős, Pupinova (Árpád) u. 8.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Veliki Beeskerek.

Biztosító és viszontbiztosító társaság

„Triglava“

Teljesen befizetett részvénytőke 4.000.000 dinár. Alapított a
Jugoszláv Bank, Slovenska Banka, Živnostenska Banka, Jugoszláv
Nagyipar stb. által. 1081

Biztosít

a legköltségesebb feltételek mellett tűz-, szállítási károk, üveg törések
ellen, elvállal mindennemű elemi károk elleni biztosításokat.

Főügynökségek: Zagreb, Beograd, Ljubljana, Subotica, Veliki Bees-
kerek, Split, Sarajevo stb. Főszékhely: Beograd. Központ: Zagreb,
Draškovićeva ul. 31.

Bánáti főképviselet: Vel. Beeskerek, Svetosavska u. 2, a szerb
hitközség palotájában. Telefon 139.

Agilis ügynökök és képviselők jó jövedelem ellenében kerestetnek.

Cukrászda

igen nagy forgalommal, a
Bánság legélénkebb városában,
más vállalkozás miatt eladó.

Cím a Torontál kiadóhivatalában

Hengerszekek

üzemnyújtás folytán eladók

(1 db 7-es sz. komb. és 1 db 11/a.
sz. Ganz-féle hengerszek) kifogás-
talan üzemképes állapotban, to-
vábbá egy pár 42' francia kőjártat
komplett, öntött vas fészekben.
Néhány napig még üzemben meg-
tekinthető. 1193

„OLGA“ gőzmalom, Desser és Miller
Veliki Kikinda. Telefon 126.

Szövött faredőnyt

legjobb minőségben azonnal és

esslingi faredőnyt

rövid időn belül szállít

Bencze Antal és Fia cég

redőny-, műbutor- és ércporsógyár,
Veliki Beeskerek. Telefon 46.

GÉPEK

fa, bádor és fém
megmunkálására, valamint
transzmissziók és benzimotorok

SZERSZÁMOK

Állandóan raktáron:
Karl Jetzbacher Zagreb
Vlaška ul. 25. Telefon: 4-90.
Saját gyárak Bécsben.
Kérjen ajánlatot!

POZIV.

Svetijovanska Opštinska Kreditna
Zadruga održaće na dan 6 oga
avgusta 1922. god. u 10 čas. pre
podne svoju

redovnu godišnju glavnu skupstinu

na koju ovime poziva svoje članove.

Dnevni red:

1. Godišnji izveštaj uprave i nad-
zornog odbora.
2. Prikaz godišnjih završnih ra-
čuna od 1919., 1920., 1921. god.
3. Rešenje odnosno čiste dobiti.
4. Izbor uprave i nadzornog od-
bora.
5. Slučajni predlozi.

U Svetom Jovanu, 7-og jula
1922. god.

Uprava.

Meghívó.

A Sveti Jovani Községi Hite-
szövetkezet 1922. évi augusztus hó
6-án d. e. 10 órakor tartja

rendes évi közgyűlését,

amelyre tagjait ezennel meghívja.

Tárgysorozat:

1. Igazgatóság és felügyelő-bizott-
ság évi jelentése.
2. Az 1919., 1920., 1921. évi záró-
számadások bemutatása.
3. A tiszta nyereségről való ren-
delkezés.
4. Igazgatóság és felügyelő-bizott-
ság választása.
5. Netaláni indítványok.

Sveti Jovan, 1922 július 7-én.

1175 Az igazgatóság.

Naponta
frissen égetett

darabos mész

cement és égetetlen téglá
bármily mennyiségben kapható

SPITZER KÁROLY mészégetőjében
Veliki Beeskereken. 1183

ÉRTESETÉS!

Szives tudomására hozom a t. közön-
ségnek, hogy a Petrogradska (Melencei)
utcában levő Hollósy-féle vendéglőt át-
vettem és f. hó 15-én este hárfás-zenevel
megnyitom. Jó, olcsó italokról és ételek-
ről gondoskodva van. Szives pártfogást
kér FRENC MLADEN, vendéglős.

Ház eladó!

1177
Érdeklődni SCHÄFFER JÓZSEF-nél
Bogorodčina (Boldogasszony) u. 2728.

A város központján levő Srpska Kruna-szálloda

más vállalkozás miatt eladó.
Bővebbet 1168

Jung Pál szállodásnál, Veliki Beeskerek.

Eladó

egy teljesen jókarban levő 10 HP
Clayton Schuttleworth gyártmányú

LOKOMOBIL.

Törökbecse-Aracsi Segély-és
Hitelszövetkezet Novi Becej.
1174

Kiadja Pleitz Fer. Pál